

Strašník dalmatský – *Scutigera coleoptrata* (Linnaeus, 1758; Chilopoda) – nový mediteránní druh v jižních Čechách

Scutigera coleoptrata (Linnaeus, 1758; Chilopoda) – new Mediterranean species in South Bohemia

Zdeněk Kletečka¹⁾

Abstract: An individual of centipede *Scutigera coleoptrata* (Linnaeus, 1758) was observed in the art history depository of the South Bohemian Museum in České Budějovice in Dukelská Street. This is the first record of the species in South Bohemia.

Key words: the Czech Republic, Mediterranean migrant, Museum of South Bohemia, *Scutigera coleoptrata*.

Strašník dalmatský, tento původně mediteránní druh byl zavlečen do USA a Austrálie (Tajovský 1996, Machač 2008). V České republice je jeho přirozený výskyt znám na jižní Moravě, kde se vyskytuje na přirozených biotopech (Tajovský 1996, Hudec et al. 2007).

Po roce 2000 byl však strašník zjištěn synantropně i ve středních Čechách (Machač 2008), na střední Moravě a je znám starý údaj z konce 19. století ze Slezska (Hanák & Hudeček 2001, Tuf & Tajovský 2016). V červeném seznamu ohrožených druhů (Tajovský & Tuf 2017) je řazen mezi zranitelné druhy a je zde nově udáván i z Ústeckého kraje. Z Rakouska je tento druh znám i z povodí Dunaje, jižním Čechám je nejbližší v okolí Lince (Christian 1983, Tajovský 1996). Šíření druhu na sever bylo zaznamenáno také v Německu, kde byl potvrzen i v Pasově (Hansbauer 2008) a okolí Karlsruhe (Weidlich 2016). Za lokalitou nálezu je uveden faunistický čtverec, souřadnice a nadmořská výška odečtené z mapy.

Podrobnosti nálezu: České Budějovice (7052), 48°58'20,6"N, 14°28'35,9"E, 381 m n. m., 22. 6. 2018, observ. et foto H. Rulišek.

Strašník byl pozorován a vyfotografován (obr. 1 v barevné příloze 8) ve třetím patře v příručním depozitáři historie umění Jihočeského muzea v Českých Budějovicích v ulici Dukelská 1. Později (15. 8. 2018) byla v depozitáři nalezena a sebrána jeho svlečka, která je nyní uložena v entomologickém depozitáři Jihočeského muzea v Českých Budějovicích. Předměty, s nimiž by se mohl strašník dostat do depozitáře, pocházejí většinou pouze z Českých Budějovic a nejbližšího okolí. Díky objemu dovezených věcí je nejpravděpodobnější, že se dostal do depozitáře s ornáty z kostela v Kamenném Újezdě, odkud ale zatím strašník hlášen není. Můžeme předpokládat, že nálezy tohoto zajímavého druhu budou v Jihočeském kraji přibývat, je třeba zaměřit pozornost především na synantropní stanoviště, jako např. různé sklady, sklepy a skleníky.

Poděkování

Děkuji kolegovi Hynku Ruliškovi za zajímavé pozorování a vyfocení strašníka, L. Černému za překlad abstraktu do angličtiny a Z. F. Fricovi za připomínky k textu.

¹⁾ Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Dukelská 1, CZ – 37051 České Budějovice, e-mail: Kletecka@muzeumcb.cz

Literatura

- Christian E. (1983): Kärntner Fundorte des Spinnenläufers *Scutigera coleoptrata* (L.) und seine Verbreitung in Österreich und Mitteleuropa (Chilopoda, Scutigeraidae). – Carinthia II 173: 81–92.
- Hanák F & Hudeček J. (2001): Strašník dalmatský (*Scutigera coleoptrata*) – člen fauny Slezska a střední Moravy. – Čas. Slez. Muz. Opava (A) 50: 209–214.
- Hansbauer G. (2008): Erstnachweis des Spinnenläufers *Scutigera coleoptrata* (Linnaeus, 1758) (Chilopoda) im Freistaat Bayern. – Schubartiana 3: 57–58.
- Hudec K., Kolibáč J., Laštůvka Z., Peňáz M. et al. (2007): Příroda České republiky. Průvodce faunou. – Academia, 440 p.
- Machač O. (2008): *Scutigera coleoptrata* – strašník dalmatský. – Natura Bohemica, příroda České republiky. – URL: <http://www.naturabohemica.cz/scutigera-coleoptrata> (přístup 20. 2. 2019).
- Tajovský K. (1996): Strašník dalmatský – rarita mezi stonožkami. – Živa 44: 30–31.
- Tajovský K. & Tuf I. H. (2017): Chilopoda (stonožky). – In: Hejda R., Farkač J. & Chobot K. (eds), Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí, pp. 106–107, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.
- Tuf I. H. & Tajovský K. (2016): An annotated checklist of the centipedes (Chilopoda) recorded in the Czech Republic. – Acta Soc. Zool. Bohem. 80: 45–50.
- Weidlich K. (2016): Spinnenläufer auf dem Vormarsch. – Markantes Mittelmeer – Insekt Neckarelz gesichtet. – URL: http://www.nabu-mosbach.de/Weidlich_Spinnenlaeufer.pdf (přístup 20. 3. 2019).

Došlo: 15. 3. 2019

Přijato: 13. 5. 2019

Obr. 1 – Strašník dalmatský (*Scutigera coleoptrata*) v depozitáři historie umění Jihočeského muzea v Českých Budějovicích (foto H. Rulíšek 22. 6. 2018).

Fig. 1 – *Scutigera coleoptrata* in the art history depository of the South Bohemian Museum in České Budějovice (photo by H. Rulíšek 22. 6. 2018).

Obr. 1 – Melanický mýval severní (*Procyon lotor*) střílený u Hatína, okres Jindřichův Hradec (foto V. Voťřel 5. 11. 2014).

Fig. 1 – Melanistic Northern Raccoon (*Procyon lotor*) shot at Hatín, Jindřichův Hradec District (photo by V. Voťřel 5. 11. 2014).